

Geacht college, geachte gemeenteraad, geachte ambtelijke organisatie, maar bovenal geachte inwoners van Maasgouw,

Opnieuw een politiek jaar voorbij. En wat voor een jaar, voorzitter. Nog steeds hebben we te maken met de coronacrisis. Een crisis met ingrijpende sociale en economische gevolgen. Onze toekomst werd van de ene op de andere dag op zijn kop gezet. Alles om ons heen viel stil, maar de zorg voor elkaar bleef over. In het jaar waarin het CDA-haar 40-jarig jubileum viert, Hugo de Jonge als nummer 1 werd gekozen, krijgt het landelijke verkiezingsprogramma dan ook de passende titel 'Zorg voor elkaar'. Het moge duidelijk zijn dat vorenstaande vanzelfsprekend ook zijn beslag krijgt op de inkomsten en uitgaven van de gemeente Maasgouw. Was er voorgaande jaren steeds sprake van een rooskleurig beeld. De komende jaren bevindt ook Maasgouw zich in financieel 'zwaar weer'. De politieke hoogmis vandaag krijgt daarmee dan ook een andere invulling.

Bij de behandeling van de **kadernota 2021** in juli van dit jaar zijn wij door het College over de financiële situatie van Maasgouw inhoudelijk geïnformeerd. De coronacrisis, de korting op de algemene uitkering van het Rijk en de toegenomen kosten voor de verbonden partijen worden als voornaamste oorzaken benoemd voor de teruggang in de financiële situatie. Het financieel perspectief van de gemeente wordt kortweg als 'zorgwekkend' omschreven. Ingrijpen en heroverweging van beleid is noodzakelijk.

Door middel van de unaniem aangenomen **motie 'Richting geven aan de kadernota 2021'** heeft onze raad het college een viertal richtinggevende kaders meegegeven als opmaat naar de uitwerking van de programmabegroting/ meerjarig sluitende begroting. Deze kaders zijn:

1. Heroverweging van bestaand beleid en terughoudendheid met nieuw beleid;
2. Het niet inzetten van reserves om de begroting structureel sluitend te krijgen;
3. Geen belastingverhoging voor de burgers/ondernemingen;
4. Geen bezuinigingen doorvoeren op werkgelegenheid bevorderende activiteiten.

Na het doorlopen van het proces van heroverweging komt het college met haar conclusie waaruit ons blijkt dat het niet mogelijk is binnen de meegegeven kaders te blijven. Zonder de inzet van reserves en/ of belastingverhoging is het volgens het College niet mogelijk een structureel sluitende begroting te presenteren.

Voorzitter, in deze tijd van crisis en financiële onzekerheden dienen we op fronten dan ook een pas op de plaats te maken. 'Sober en doelmatig' is het maatpak dat we aantrekken. Bij de realisatie en bouw van het gemeentehuis hebben we laten zien dat dit pak ons past. Dat betekent ook dat we soms zeer sympathieke voorstellen niet kunnen steunen omdat ons nu de uiterste terughoudendheid past ten aanzien van nieuw beleid. Aanvullend hieraan vinden wij het dan ook niet passend, mede

gelet op de economische situatie waarin wij ons nu bevinden, onze inwoners met een extra OZB-verhoging op te zadelen. Wij dienen met de voltallige coalitie derhalve ook het **amendement 'Tarieven onroerende zaakbelasting'** in. Een amendement dat hiermee tegemoet komt aan de meegegeven kaders op basis van de inhoud van de unaniem aangenomen motie bij de behandeling van de Kadernota.

De programmabegroting krijgt kleur en invulling door doelen en acties in een vijftal hoofdprogramma's. Bij de voor ons meest relevante onderdelen uit de diverse programma's zal ik achtereenvolgens stilstaan.

Duurzame ontwikkeling

Twee jaar geleden bij de handeling van de programmabegroting heeft onze fractie de motie 'Cittaslow' ingebracht en die is raadsbreed aangenomen. Het uitgevoerde onderzoek resulteerde erin dat Cittaslow geen meerwaarde zou hebben en te abstract zou zijn. Maasgouw zou juist focus gaan aanbrengen door middel van de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN, de zgn. Global Goals. In het interview vorig jaar met omroep ML5 als bijdrage voor het Maasgouwjournaal is door het CDA aangegeven het jammer te vinden dat het thema duurzaamheid en meer concreet de invulling daarvan door middel van de **global goals**, onderbelicht was gebleven in de begroting. Hoe mooi voorzitter nu terug te lezen in de voorliggende begroting dat er voor de 'duurzame ontwikkeling' een nieuw extra 5^e hoofdstuk is toegevoegd aan de begroting. Fijn terug te zien dat het college de oproep van de CDA-fractie ter harte heeft genomen. Ook nu geldt opnieuw dat de ambitie goed is, maar het moet in de veranderde omstandigheden wel met de nodige prudentie worden uitgevoerd. Wellicht dat hier en daar vertraging noodzakelijk is.

Sociale kracht en cohesie

De huidige coronacrisis heeft het belang van verenigingen voor onze samenleving nogmaals onderstreept. In het voorjaar lagen de verenigingen weken lang stil, ook nu weer. Wekenlang niet sporten of repeteren, wekenlang simpelweg niet bij elkaar komen om de gezamenlijke hobby te kunnen beoefenen, wekenlang weinig sociale contacten die voorheen zo vanzelfsprekend waren bij een bezoek aan de je vereniging of club. De CDA-fractie had dan ook graag de korting van 8,8% op de subsidies welke bij de vorige crisis werd doorgevoerd, teruggedraaid. Helaas moeten wij constateren dat gelet op de financiële situatie waarin wij momenteel verkeren, daarvoor nu geen goed moment is. Volgend jaar hopen wij deze korting opnieuw te kunnen terugdraaien.

Wij maken hierbij van de gelegenheid gebruik het college te verzoeken specifieke aandacht te hebben voor het werven en behouden van vrijwilligers voor de vele verenigingen die Maasgouw rijk is.

Met name jongeren hebben thans behoefte aan activiteiten. Juist daarom is het naar onze mening van belang het gesprek met de jongeren aan te gaan met de vraag of er voldoende te beleven is in de gemeente. Wat kunnen ze daar zelf in betekenen om daar verandering in te brengen maar ook met de vraag hoe de gemeente hun daar eventueel in kan ondersteunen. Kan het college ons aangeven of ze daarmee al aan de slag is dan wel initiatief daartoe wil oppakken?

De **HuiskamerPlus** in Maasbracht, een fijne dagbesteding met gelijkgestemden onder professionele begeleiding, is zo succesvol dat het huidig aantal van 4 openstellingsdagen onvoldoende is om aan de vraag te voldoen. Uit financieel oogpunt kiest het college er voor om hier verder geen invulling aan te geven. Wij vinden dit initiatief dusdanig waardevol voor onze inwoners dat wij het **amendement 'Verruiming capaciteit HuiskamerPlus Maasbracht'** indienen om een vijfde openstellingsdag

mogelijk te kunnen maken. Indirect zal dit ook positief doorwerken voor mantelzorgers en familie. Omdat wij ook zicht willen krijgen op de eventuele besparingen die een 5^e openstellingsdag met zich brengt dienen wij de **motie 'Verruiming HuiskamerPlus Maasbracht'** mede in.

Alle jeugdigen van Maasgouw verdienen volgens het CDA passende hulp en ondersteuning zo dicht mogelijk bij hun eigen leefwereld en netwerk. Investeren in de **Jeugdzorg** ligt dan ook aan de basis om excessen te voorkomen die leiden naar gespecialiseerde jeugdzorg zoals Jeugdzorg plus en zorg in het kader van het Landelijke Transitie Arrangement- zorgaanbieder (LTA-zorgaanbieder). Wij vragen het College om binnen de regio goed te kijken welke ontwikkelingen gevolgd en/ of overgenomen kunnen worden waarbij onze fractie zich realiseert dat niet alles te voorkomen is. Als handreiking verwijzen wij het college naar het artikel 'Een witte raaf in de jeugdzorg' in DDL van afgelopen zaterdag en daarmee ook naar de gemeente Horst aan de Maas. Deze gemeente is het gelukt de uitgaven te beteugelen met behulp van een dashboard dat vroegtijdig waarschuwt voor gevaar.

Onze fractie vindt het van groot belang dat alle inwoners van Maasgouw goed mee kunnen doen in de maatschappij. Voldoende taalvaardigheid of geletterdheid is daar een van de meest cruciale voorwaarden voor. Wij zien dan ook met vertrouwen uit naar het Regionaal beleidsplan **laageletterdheid** dat momenteel in voorbereiding is. Enkele leden van onze fractie zullen daarvoor ook als toehoorder deelnemen aan de bijeenkomst van de Adviesraad Sociaal Domein Maasgouw op 16 november. Tijdens deze bijeenkomst zal reeds een doorkijk worden gemaakt naar het lokale uitvoeringsplan.

Voorzitter, tijdens de begrotingsbehandeling in 2018 is de motie te komen tot een **Kinderraad** unaniem door onze raad ingediend. Na een vertraagde start zijn wij blij verheugd dat de eindsprint is ingezet. De Kinderraad zal naar alle waarschijnlijkheid binnenkort worden geïnstalleerd. Wij begrijpen dat een klein eigen budget voor het oppakken van projectjes een positieve stimulans zal hebben op het functioneren van de Kinderraad. Onze fractie dient derhalve ook het **amendement 'Kinderraad'** mede in.

Woon- en leefklimaat

De CDA fractie is verheugd dat er, na een lange en intensieve lobby van onder andere onze wethouder richting Provincie Limburg, meer ruimte komt om te bouwen. 'Ook voor de Provincie is het van groot belang dat er beweging komt in de woningmarkt. De juiste woning, op de juiste plek, op het juiste moment beschikbaar' aldus gedeputeerde Drippy. Wij constateren dat er geen grote plannen meer in portefeuille zitten in Maasgouw. Het is nu zaak om te kijken waar, middels inbreiding ontwikkelingen te realiseren zijn. Daarnaast roepen wij het college op om ontwikkelingen die in het recente verleden zijn geweigerd omwille van de toen geldende beperkingen, opnieuw tegen het licht te houden. Met name op die locaties waar eventuele 'rotte plekken' weggewerkt kunnen worden. Wij wachten ook met smacht op de concrete invulling van het nog vast te stellen volkshuisvestelijk beleid voor Maasgouw.

Het **Onderhoud bruggen en gebouwen** drukt behoorlijk op onze begroting mede vanwege de gewijzigde boekhoudkundige systematiek. Dit roep bij de CDA-fractie de vraag op of wij alle bruggen en gebouwen nog wel in beheer en onderhoud moeten houden? Wij verzoeken het college derhalve te komen tot een kritische afweging.

Tijdens onze Algemene Beschuwingen vorig jaar hebben wij het college opgeroepen om op een pro-actieve wijze te worden betrokken bij de **gemeentelijke omgevingsvisie** en het daarbij behorende plan van aanpak. Voorzitter, uit de vorige week ontvangen Raadsinformatiebrief 'Voortgang

invoering Omgevingswet' blijkt dat er nog een behoorlijke weg moet worden afgelegd tot de vertraagde inwerkingtreding van deze wet per 1 januari 2022. Het voorstel om de voorbereiding plaats te laten vinden in de Raadswerkgroep Wonen/ Omgevingswet kan op de goedkeuring van de CDA-fractie rekenen.

De komende jaren staan we voor grote uitdagingen op het vlak van duurzaamheid. Zo moet in 2021 de **Regionale Energie Strategie (RES)** worden vastgesteld, moet de **transitievisie Warmte** worden opgeleverd worden en gaan we aan de slag met ons **afvalbeleid** om te komen tot minder restafval. Grote, kostbare thema's die onze inwoners direct zullen raken. Het CDA vraagt aandacht voor de mogelijke samenhang die er is tussen deze thema's en pleit voor integraliteit.

Proeftuinen kunnen ons helpen op onze weg naar een duurzaam Maasgouw. Momenteel biedt het Programma Aardgasvrije Wijken hiervoor subsidiemogelijkheden. De **motie 'Transitievisie warmte'** kan derhalve mede op onze steun rekenen.

Economie, arbeid en inkomen

Het behouden én versterken van de specifieke kenmerken van de identiteit van onze kernen is één van de ambities uit ons verkiezingsprogramma 'Goed voor elkaar'. Met de komst van het **erfgoedcommunicatieplan** wordt daarmee naar onze mening deels invulling gegeven. Naar onze mening is het geheel meer dan de som der delen. Naast de communicatie op het gebied van erfgoed roepen wij het college dan ook op daarbij integraal te communiceren over onze cultuurhistorie, waterrijke plaatsen, natuurgebieden en mooie dorpskernen. Kortom, communiceer over al het mooie wat Maasgouw ons te bieden heeft.

Gemeentebestuur en organisatie

In onze dorpskernen zijn inwoners en vooral ouderen voor informatie over ondernemers, verenigingen en evenementen afhankelijk van lokale weekbladen. Met het wegvallen van de huis-aan-huiskrant VIA Maasgouw en het ontbreken van een alternatief is eerder door onze raad aandacht gevraagd voor de **gemeentelijke informatievoorziening**. Wij begrijpen dat corona invloed heeft op de voortgang van het onderzoek. Echter dringen wij er bij het college op aan de versnelling te zoeken, niet alleen te onderzoeken, maar daadwerkelijk op korte termijn met alternatieven te komen gericht op onze oudere inwoners. Wat ons betreft vóór de zomervakantie 2021.

Het is van belang focus te houden op onze gezamenlijke weg naar een duurzaam Maasgouw. Een Maasgouw waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Het CDA zal daartoe haar constructieve inbreng blijven leveren en daartoe haar steentje bijdragen in het verder **Bouwen aan een duurzaam Maasgouw**.

Hiermee kom ik aan het einde van de Algemene Beschouwingen van de CDA-fractie en dank ik de griffie, het college van B&W, de ambtenaren en de gemeenteraadsleden voor de collegiale samenwerking in de totstandkoming van deze begroting.

Tot zover voorzitter.

Namens de CDA-fractie van de gemeente Maasgouw

Erwin Dehing

Fractievoorzitter